

LISÄLUKEMISTA

Globalisaatiotyöryhmän ”Suomi maailmantaloudessa”-selvityksen loppuraportti ”Osaava, avautuva ja uudistuva Suomi” ilmestyi marraskuussa 2004 Valtioneuvoston kanslian julkaisusarjassa (19/2004) ja löytyy hankkeen kotisivulta www.suomimaailmantaloudessa.fi. Sieltä voi myös imuroida runsaasti taustaselvityksiä, joista osa on julkaistu ETLAn ja Palkansaajien tutkimuslaitoksen omissa sarjoissa. Keväällä ilmestynyt Kansantaloudellisen aikakauskirjan numero 1/2005 sisältää aineiston viime joulukuussa pidetystä seminaarista, jossa esiteltiin ja arvioitiin loppuraporttia. Muuten globalisaatiotyöryhmän loppuraportista on keskusteltu tutkijoiden parissa hämmästyttävän vähän.

Huomattavasti vähemmälle huomiolle on jäänyt niinkään viime marraskuussa ilmestynyt, eduskunnalle jätetty Tulevaisuusselonteko, joka käsittelee toista Suomen tulevaisuuteen keskeisesti vaikuttavaa tekijää, väestökehitystä ja etenkin väestön ikääntymistä. Osoitteesta www.valtioneuvosto.fi/vn/liston/base.lsp?r=90128&k=fi&old=754 löytyy itse selonteon, ”Hyvä yhteiskunta kaikenikäisille” (Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 27/2004), lisäksi viisi laajaa liiteraporttia.

Kolmantena Suomen talouden ”megatrendinä” voidaan pitää työllisyyskehitystä. Siinä lähtökohtana voidaan pitää työministeriön ”Työvoima 2020”-loppuraporttia ”Osaamisen ja täystyöllisyyden Suomi” (Työministeriö, Työpoliittinen tutkimus 245, 2003) ja valtiosihteerin Sailaksen johtaman Työllisyystyöryhmän loppuraporttia (Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 5/2003). Työministeriön (www.mol.fi) Työhallinnon julkaisuja-sarjassa ovat ilmestyneet mm. ”Työpolitiikan strategia 2003–2007–2010” (No. 334, 2003) ja ”EU:n työllisyysuuntaviivojen mukainen Suomen työllisyyspolitiikan toimintasuunnitelma 2004” (No. 341, 2004).

Eivätkö investoinnit innosta?

Suomen investointivajeessa riittää ihmettelemistä. Eivät vain investoinnit kotimaahan ole pitkään olleet alamaissa, vaan Suomen Pankin tilastojen mukaan suorat sijoitukset ovat kohdistuneet moniin sellaisiin maihin, jotka Suomi päihittää hinta- ja reaalisessa kilpailukyvyssä sekä yritysten kannattavuudessa menen tullen. Vastoin yleistä luuloa sijoitukset Aasiaan ovat jääneet melko mitättömiksi.

Yritysten hyvää kannattavuutta on käytetty myös paljon reippaammin osinkoihin, jotka ovat muuttaneet tulonjakoa rajusti suurituloisimpien hyväksi. Osingonjakoa suosinut verotus on ollut yksi ilmeinen syy tähän.

Puupula ja ydinvoimalan viipyminen lienevät jarruttaneet metsäteollisuuden investointeja. Aikaisemmin saatettiin investoida liikaakin. Palvelualoille yli-investoitiin 1980-luvulla, eivätkä kylpylät, ostos- ja laskettelukeskukset ja golf-kentät ole hävinneet mihinkään, omistajat vain ovat saattaneet vaihtua. Voi olla, että valikoimalla ulkomailta uskotaan löytyvän tuottoisampia investointikohteita. Voi myös olla, että yri-

tysten omistajat kohentavat osingoilla omia, 1990-luvun lamassa rapautuneita taseitaan.

Investointien niukkuuden kääntöpuolena nähdään niiden tuottovaatimuksen nousseen historiallisen korkeaksi. Miljardien eurojen ja kymmenien tuhansien työpaikkojen kysymys on, miksi juuri Suomessa on käynyt näin. Miksi juuri Suomessa riskit koetaan niin suuriksi, että investointien pitää tuottaa selvästi enemmän kuin muualla?

Laman pitkä varjo saattaa yhä ulottua investointeihinkin: silloin tuli niin pahasti takkiin, ettei uskallus vieläkään riitä. Toisaalta olisi syytä pohtia, mitä vaikutusta on ollut sillä, että yritysjohtajien keskuuteen on lietsottu niin paljon tappiomielialaa liioitteleamalla globalisaation uhkia. Toteutunut kilpailukyky tai tuottoaste ei todellakaan ole tae niiden tulevasta tasta, mutta pessimististen odotusten takaa ei löydy kovia faktoja. Investoinnit ovat myös ja nimenomaan mielialailmiö, ja mielialathan voivat muuttua äkisti.